

ZEMPLEN.

Társadalmi és irodalmi lap.

ZEMPLEN-VÁRMEGYE KÖZÖNSÉGÉNEK

ÉS A ZEMPLEN-VÁRMEGYEI „TANÍTÓ-EGYESÜLET”-NEK

HIVATALOS LAPJA.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

ELŐFIZETÉS ÁRA:

Egész évre . . . 6 frt.
Félévre . . . 3 „
Negyedévre . . . 1 „ 50 kr.

Bérmegtelen levelek csak ismert kezektől fogadhatók el.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Egyes szám ára 15 kr.

A nyiltérben minden garmond sor díja 20 kr.

HIRDETÉS DÍJA

Hivatalos hirdetéseknek:
Minden szó után 1 kr.
Esonfelül bélyeg 30 kr.

Fettinél nagyobb, avagy díszbetűkkel vagy körzettel ellátott hirdeményekért térmenték szerint minden négyeszőg centim. után 3 kr. számítatik.

Állandó hirdetéseknek kedvezmény nyújtatik.

Hirdetések és pénzküldemények a kiadóhatalmas intéződének.

M. N. M. U. KÖNYVTÁRA

M. N. M. U. KÖNYVTÁRA

Növendéknapló

1898. 1891

„1848”.

Kerek tíz lusztrum mult el e korszakalkotó év megszületése óta. A tizediknek éppen tegnap húztuk be utolsó hantjait.

Mindenesetre nagy idő. Akik abban az esztendőben még mint ifjak örültek az életnek, ma már vagy át vannak adva a legforróbban szerető anyának — a földnek; vagy mint kifáradt, megtört aggastyánok vonszolják magukkal az életet.

Sok köny és fájdalom, remény és kétségbeesés, testvér- és osztályharc van ennek az „1848”-nak lapjaira vésve. De hála az egek urának, hozsánna a magyarok istenének, ez a harc és „megszentelt fájdalom” nem a nemzet vesztére, hanem javára vezetett. — A nemes gyöngyöl állítják, hogy az nem egyéb, mint a kagyló fájdalomának kicsordult könnye. Állami és társadalmi életünkben is az erők eme öszszemérközéséből és az így ejtett sebekből, mint isteni szikra: a szabadság, egyenlőség és testvériség hármasság pattant ki, hogy, bevilágítva földünket, az idők végéig éltesse és boldogítsa nemzetünket, mint ahogy élteni és táplálja a víz, a levegő és a meleg a föld organikus teremtményeit.

És az idők méhében arra az „1848”-ra történelmi szükség volt.

Várnarendszerünkben a nemzet alsó rétege, a jóbágyaság, nem volt más, mint egy nyomorult féreg, melynek, mint az állatok legalacsonyabbikának, nem volt joga, csak kötelessége: testével a földet kellett túrnia. De az 1848. év hármasságja megszólalt, mondván a föld porában fetregőnek: *kelj fel, járj!* És az istenadta nép e felséges parancsszóra lerázta bilincseit és szabaddá lett. A régi emberből nem maradt meg csak a daróc-ruha. Lelke megtisztult a szolgaság megalázó tudatától és felemelkedett abba az emberi szférába,

ahová őt a természeti törvény legfőbb alkotója, istene helyezte.

Az eszkimókról mondja *Reclus*, hogy belehalnak, ha anyjok keblétől, hazájuktól elszakaszatnak. Így van ez a gondolatok világával is: elsatnyulnak, betegessé, bénává és koldussá lesznek, mihelyt anyjok, a szabadság, nem örködik bölcsőjük felett.

Azonban az államhatalomnak nem volt kedves a nyilt, őszinte szó. Idegenkedett tőle, mint a sötét éjszaka a fényes nappaltól és idegesen pislogott rá, mint a bagoly a gyertyafényre. Amde a hármasság szentség ismét intett, a szabadszó kipattant és megalapítá uralmát az ország felett. A „censura”, a gondolatok eme rémes szelmele pedig az ő prohibitív undok üzelmével a semmisségbe merült és helyébe, az ő egészséges repressió-rendszerével, a teljes *sajószabadság* lépett.

De nemesak a nép, a gondolat szabaddult fel rabbilincseiből, hanem maga az áldott anyaföld is. Az *ösiség*, melynek eredete már a vérszerződésben, a szállásokban és a nemzettségi javak jogviszonyaiban keresendő, mint a holtkez-birtoknak egy sajtáságos neme, szintén szabaddá lett, munkát, szorgalmat, takarékossgot, eszélyességet és nem holmi ócska előjogokat követelvének től.

Többé az államhatalom törvényhozói orgánuma sem egyedárúság már. Tanácskozái terme nem a kiváltságosak kizárolagos tere többé, hanem szabad polgárok szabad helye, melyet most már a maga nagyszerűségében a nép foglal el. Ő alkot törvényt és ő hajt végre és a mulasztásokért ő követel felelősséget saját szuverenitása nevében.

Midőn azonban ezek a nemes magvak gondos és értelmes kézzel el lönek vetve, a nemzetre a világ minden tája felől pusztító zivatar jött, mely romboló erejével iszonyú

sorokat vágott fajunk legjobbjai között.

De az elvetett szabad eszméket a ki-ontott temérdek drága vér nem sepré el, hanem csak eliszapolá, hogy mint a Nilus vize Egyiptom földjét, még nagyobb termőerővel ruházza fel hazánk földjét. Alig szikadt fel a föld, az elvetett magvakat kiciráztatá, esemetévé, lombos fává növelé; virággal, gyümölcsöscsel terhelé meg, hogy éltesse, boldogítsa, isten-, haza- és testvérszeretetre, munkásságra buzdítsa a körülötte és benne lakó népet.

És a szabaddá lett nép megérté a szabad szót. Elképzelhetetlen erővel fogott a munkához; földje művelését intenzivebbé igyekszik tenni; az iparban finomabb és versenyre képesebb cikkeket termel; a kereskedelem gyorsabb és biztosabb lebonyolítása végett roppant vasúti hálózatnak veti meg alapjait; világgraszoló műszaki remekelésével óriási sziklákat szór szét fejedelmi vízének medréből, hogy közgazdasági életének újabb forrásokat nyisson. A szellemi téren a népoktatási törvény kötelező volta az ismereteket általánosabbá tevé; magasabb intézeteink szaporodása az intelligencia számát szaporítá; tudósaink és művészeink pedig már is tőkét képeznek a szellemi élet világforgalmában. Legközelebb hozott humánus törvényünk végre lerombolván a vallásfelekezetek között fenállott utolsó elválasztó falat is, a hazában élő felekezeteket egy templomba, a haza szent templomába gyűjté egybe, hogy ott azok válltelve és egymással versenyezve, fáradozzanak a haza boldogulásáért; frissítsék fel egymás véreit és ily módon edzzék meg izmaikat a következő ezer év küzdelmeire.

Mindezek az örvendetes jelenségek egy bölcs és jószágos király dicső kormány-palcája alatt az idegen nemzetek előtt sem maradhattak észrevétlenül: hazánk metro-

TÁRCA.

Lidércfény.

Ottléttemben egyszer
Lehunytad az égő, két ragyogó szemed,
Ugy nézett ki éppen,
Mint mikor sötétén
A hunyó nap lemegy.

Megijedtem szörnyen
Attól a mélységes, barna éjszakától:
De aztán megvillant
Két esteli csillag
Szemed sugarából.

Fényétől a lelkem
Elesitult s megindult a csillag nyomában
Ki tudta, hogy éppen
Most járok sötétben,
Tenger éjszakában.

Tudom már, tudom már,
Milyen balga voltam hinni sugarának,
Hogy lidérc fény után
Mentem neki vaktán
A nagy éjszakának.

Az elfeledt dalok.

Lengd, lengd körül merengő lelkemet,
Te nagy művész, te tarka képzelet!!
Hadd álljon itt előtttem csillag
A messzeségben fénylő csillagom!
Suhogjon át ruhája halk nesze
Es homlokom simítsa meg,
Mely édes — gyöngén megremeg,
Parányi kis keze.

Öleld, öleld körül a homlokom,
Melyet a bánat mély redője von!
S míg esordulásig lelkem eltelik,
Altass, ringass álomba estelig!!
Hogy minden érzés, minden dobbanás,
A legmulóbb porszemnyi gondolat,
Melyet az agy, a lélek megfogant
Legyen csak álmódás!

Hadd éljem azt az üdvöt újra át,
Mit lelkének megrezgő hurja át!
Hadd halljam hangját, ezt a lágy zenét,
Hadd lássam őt, lehunytan szép szemét,
Ugy, mint midőn a lágy pillák megett,
— Derengő fényét lassan ontva szét,
Egy tulvilági élet napja kélt,
A hajnal ébredett. —

Igy álljon itt előtttem és az éj
Boruljon ránk, mint sűrű szemfedél;

Ne lássa senki, hogy mellettem a
Teremtő Isten legszebb angyala.
Te meg szépséges, édes angyalom
Figyelj reám, mig lantom pengetem;
Imé már is bus melán, csendesen
Zendülni kezd dalom.

Egy ifju forró, nyári délután
Sok gyötrelem, sok tündés után
Nem ismerős családhoz érkezett,
Köszönni félve nyujt nekik kezét.
Az élet sok, nagy gondja vitte őt
Olyan vidékre, hol nem élt soha.
Oh ti emésztő, durva, mostoha,
Komor, nehéz idők!
A mely fogadta, nyájas volt a ház.
Még nyájasabb a benn levő család:
Egy szende arcú nő és oldalán
Tíz éven túli sápadt, barna lány.
Az ifju hosszan szemléle a lányt
És este összetéve két kezét
Imádvá áldta buzgón istenét,
Hogy adta nyomorát.

Majd dolgozott s mig tolla futva járt
Kezében, addig szemben odaát
Csendült a lányka ajka, dalra kelt,
Mely az ifju szívéhez utra lelt.
S azóta minden nóta benne él
S ha rázza az emlékezet galyát,
A mult időt álmodva újra át
Rezdül egy-egy levél.

polisztát császárok és királyok látogatják.

Kezdjük hinni, hogy feledhetetlen Mátyásunk dicső korát éljük.

Ezeket a gyöngyöket termelé „1848“.

Midőn ennek a korszakalkotó évnek ötven éves örömnepét üljük, mondjunk hálát az ég urának, hogy kivezeté „az igéret földjére a szolgásgnak jármából“ nemzetünket. És kérjük, hogy adjon fajnknak mindég egy Mózeset, aki megmutassa neki az utat, ha eltévedt; öntsön bele hitet, ha reménytelenség emésztí kebelét; adjon szívének bátorságot, ha félelem szállja meg; leheljen izmaiba erőt, ha a küzdésben kifáradt és végre kérjük, hogy a hatalom és dicsőség ebben az országban örökké Árpád fiainak kezében legyen.

Szabó Kálmán.

Vármegyei ügyek.

Uj évi tisztelések. A vármegye tisztikara, segéd- és kezelőszemélyzete ma délelőtt testületileg fog tisztelni főispánunk ömeltőségánál az alispánnál. Gyülekezés d. e. 9/2 órakor a főjegyzői szobában. A tisztelőket a főjegyző vezeti az alispánhoz. Innen főispánunk ömeltőségához járul a tisztelő testület, melynek nevében az alispán fogja tolmácsolni az új évi szerencsekívánatokat.

A közigazgatási bizottság legközelebbi rendes ülését f. hó 10-én, d. e. 9 órakor tartja.

A vármegyei szabályrendeletek második kötete elhagyván a sajtót, példányonként a vármegyei számvevőségnek fognak kiadni a megrendelőknek. A megrendelt példányok ára (községeknek 2 ft, magánosoknak 3 ft) a vármegye pénztárába szolgáltatandók be. A nyugtató felmutatására a kötet kiszolgáltatik. — Itt még azt adjuk tudomásul, hogy a szabályrendeletek első kötete csak ezután fog megjelenni. A fentebb említett 2 ft, illetve 3 ft a két kötetbe foglalt szabályrendeletek ára. A kötetek könyvárúsi uton nem kaphatók. Ajánljuk a bizottsági tagok, községi elöljárók, jogkeresők, szóval mindazok figyelmébe, akiket a kötetek, mint a vármegyének, hogy úgy mondjuk, külön házi törvényei közelebről érdekelnek.

Uj ügyrend. A mai nappal életbe lépett az alispáni hivatal új ügyrendje, mely szerint a tisztí ügyészet, a számvevőség és a kir. államépítészeti hivatal (ez utóbbi a törvényhatósági út-ügyek igazgatását illetőleg) ugyszólván beolvadnak az alispáni hivatal ügykörébe, ami azt jelenti, hogy mindazok a hivatalos ügyek, melyek eddig közvetlenül érkeztek akár a községektől, akár pedig magán felektől a t. ügyészethez, a kir. áll. ép. hivatalhoz, vagy a számvevőséghez: mindazok a hivatalos ügyek, illetve ügyiratok a mai naptól kezdve az alispáni hivatalhoz irányítandók s küldendők. Az alispáni hivatalhoz így beérkező ügyeket előadás céljából az alispán fogja közölni a jogi, mérnöki és számvevői ügyek szakreferenseivel. Az új ügyrend életbelépése hozza magával, hogy az említett külön hivata-

Jött, ment az év, az ifju is velek,
A kis leányból nyiló rózsá lett.
A halvány fény szemében tűzre vált,
Hogy oszson véle életet, halált.
A régi sápadt, méla, barna arc
Oly széppé lett, hogy nincs olyan virág,
Mely kellemével versenyezni vágy,
Mert kész a rut kudarc.

A nóta ez. A szép leány te vagy
S az ifju én, ki esdve kér: Maradj,
Maradj te nekem óh a régiben,
Kinek szemében lelkem elpihen!!
Maradj te álmaimnak angyala,
Ki már megérti és viszhangot ad,
Ha felrázva a néma hurokat,
Zendül a szív dala!!

Pihent lantom én meg előveszem,
A hurokon megjárattom kezem
És rázva az emlékezet galyát,
A régi nótát új hang járja át
És míg szívünk a multon andalog,
Előkerülnek szépen sorra mind
Uj formában az ajkadon megint.
Az elfeledt dalok.

Janka Károly.

lokban a mai naptól kezdve beszüntették az igtatást, a kiadványozást, az irattározást is és hogy a t. ügyészetnél s a számvevőségénél alkalmazva volt kezelőszemélyzetet bevonták és esopor-tositották az egyesített közös irodába. A számvevőséghez ezután csakis a marhalevelek és a törvényhatósági utadó-nyomtványok kiadásáért fordulhatnak közvetlenül a községi- illetve körjegyzők. Az új ügyrendtől az ügyek gyorsabb elintézését várják az irányadó körök.

Állami anyakönyvta tisztika. A sátoralja-ujhelyi állami anyakönyvi hivatalnál (1897. dec. 24-étől decemb 31-éig) a) házasságot kötött: 1 pár; b) kihirdettetett: 3 egyén c) születési anyanya önyvi bejegyzés volt: 18 esetben: d) elhalálozott: 10 egyén.

Hirek a nagyvilágból.

A pápa aranymiséje. XIII. Leó pápa, ma, új év napján, ünnepli aranymiséjét.

Erzsébet királyasszonyunk Marseilleban a „Miramere“ jóra szállva a Földközi tenger déli partvidékére hajózott. Valószínű, hogy a királyné, aki Párisból a kemény hideg elől menekül, az afrikai partvidéket is érinteni fogja s hosszasan időzik majd Tunisz és Algéria nyaraló vidékein.

Károly román királynak a képviselői kamara küldöttsége dec. 26-án nyujtotta át a trónbeszédre vonatkozó váiasz-feliratot. A feliratról idézzük a királyi pár budapesti látogatását érintő sorokat: „Az a fényes fdgadtatás, a melyben felséged és felséges királynénk Magyarország fővárosában Ófelsége Ferenc József császár és király udvaránál részesültek, örömmel töltötte el szíveinket. Tanubizonysága volt ez annak, hogy mily erősek és hatalmasak azok a kötelékek, a melyek felségedet Ferenc József császárhoz és királyhoz fűzik és az ország meg van győződve, hogy e kötelékek, a melyek becsületére szolgálnak Romániának, mindig gyakorolni fogjuk üdvös hatásaikat.“

Kuba-szigeten Galwes elnöksége mellett az országos kormány megalakult, a mi arra mutat, hogy a kubai forradalom végre szünő félben van.

A német hajóraj, mely Henrik hg. tengernagy vezetése alatt a kínai vizekre igyekszik eljutni, már Olaszország déli vidékére érkezett.

Hirek az országból.

A vén sirásó, akit 1897-nek neveztünk, fölvette a néhai nevet. Mit hagyott okulásunkra? Mint a nemzeti lét, a nemzeti nagyság második ezerévének kezdő esztendeje, emlékeztette az utódokat hazaszeretetre és arra, hogy a mit apáink ezer éven át annyi balszerenese közt az utódok számára fenntartottak, ezt a drága magyar hazát, tartsák fenn az utódok az új ezer éven át, szeressék úgy amint ők szerették. Az elmúlt esztendő folyamán, Mátyás király palotájában, a magyar székes fővárosban vendégül fogadta a magyar király a németek hatalmas császársját, ami századok óta nem történt. És ez a hatalmas uralkodó, kinek szavát egész Európa leste, ott a budai várpalotában, elmondotta történelmi fontosságú beszédét, melylyel megnyerte az egész magyar nemzet szívét, s felavatta Magyarországot a nyugot európai kultur-népek családjába, mint egyenlő rangú tényező. A lelkesedés örömmámorában uszott az egész nemzet. Azt a lelkesedést fokozta szeretett jó királyunknak ama magasztos uralkodói ténye, hogy hű magyar nemzetét tíz szoborral megajándékozta. Szobrot emeltet azoknak, a kik a magyar állami élet különböző terein kitűntek, köztük még olyanoknak is, kikkel ősei harcban állottak. És ez a tíz szobor ott fog díszleni Budapest székes fővárosunk egyes terein, hirdetni fogják századokon át a nagy ajándékozó hervadhatatlan fejedelmi erényeit és atyai jószágát. — Már maga ez a két momentum elég arra, hogy az 1897-ik esztendőnek jelentőségét örökké emlékeztetéssé tegye. — Ehez járult a magyar tiszt-képző intézetek felállítása, melyekben a magyar nemzet fiainak tér nyílik maguknak méltó helyet biztosítani a hadseregben. — Mit hagyott tehát nekünk örökül, okulásunkra? Azt hogy a magyarok Istene, aki gondját viselte ennek a nemzetnek egy ezer éven át, a második ezredév első évében is gondviselészerűen nyilatkozott meg, — azt, hogy a nemzetben van a kötelesség és a nemzet főemberein, hogy az ezeregyév útján bölcseséggel vezessék tovább és intézzék a haza sorsát; — azt, hogy legyünk egygyé mindig a hazaszereteten, és hogy vetközzük le pártbeli- és egyéni érdekeinket ott, hol a hazáról van szó. — Segítsen ebben mindnyájunkat a magyarok erős, nagy Istene!

A vármegyei és községek igazgatásának és a fegyelmi eljárásnak megváltoztatá-

sára vonatkozó törvényjavaslatok készen vannak ugyan, de hogy eddig még sem kerültek nyilvánosságra, annak oka, mint Perczel belügyi minster kijelentette, tisztán a politikai viszonyokban rejlik, a mely okok, előreláthatóan, még az 1898. év folyamán sem fogják engedni, hogy a törvényhozás azokkal a javaslatokkal foglalkozzék.

Az új pécsi püspök, Hetvey Sámuel dr., holnap fog felszenteltetni a budavári primási palotában.

Kitüntetés. A király Kropatschek Alfréd altábornagynak, tüzérségi főfelügyelőnek, a Lipót-rend középkeresztjét adományozta.

Az állami számvevőség alelnökévé, államtitkári minőségben, Dárdai Sándor dr. ministeri tanácsost nevezte ki a király.

Felhívás előfizetésre.

A mai nappal életének újabb, mégpedig huszonkilencedik évfolyamába lép a „Zemplén.“

Küszöbén az új-évnek új programot nem ad, sőt kijelenti a „Zemplén“ hogy marad ezután is, mint volt: hűséges szószólója a közdolgoknak, tántoríthatatlan híve az igazságnak, buzgó munkása a közmivelődésnek.

És marad, mint volt hazafias: érzésben, gondolkodásban, cselekvésben.

Viszont várja, hogy akik eddig, huszonnyolc éven át, követték — olvasóközönség, munkatársak gárdája — ezután is vele mennek. És reméli, hogy híveinek száma, mint eddig történt mindig, gyarapodik ezután is szépen.

Idő, körülmények változnak: a „Zemplén“ szelleme nem változik. Célja: hogy azt a nagy, azt a szép vármegyét, melynek nevév büttűjén önértzettel, büszkeséggel viseli, azt a nagy és szép vármegyét szel-tében-hosszában, minden zeg-zugában át-hassa, betöltse igaz, hű, tántoríthatatlan érzelmekkel — isten, haza, király, honpolgárok és egymás irányában.

Jöjjön velünk, aki velünk érez!

„Zemplén“ szerkesztősége.

A „Zemplén“ XXIX. évfolyamára tisztelettel előfizetést nyitunk.

A „Zemplén“ ebben az évfolyamában is a legterjedelmesebb és a legtartalmasabb lapja lesz vármegyénknek. Terjedelmében az 1898 év folyamán még bővül is, amennyiben a Tanügy, mint a vármegyei tanító-egyesületnek hivatalos rovata, lapunk keretében és a jelen számmal állandó helyet nyert. Azonkívül Közgazdaság c. rovatunkban, hónapról-hónapra, a gazdaközönség számára legszükségesebb tudnivalókat bőven fogjuk közölni.

A Tanügy és a Közgazdaság c. rovatunkat szakértő kezek fogják vezetni.

Habár ilymódon a „Zemplén“ terjedelme nagyobbodik, mert hetenkint két és fél ivnyi lesz, előfizetése marad, mint volt:

Egész évre: 6 ft
Fél évre: 3 ft
Negyed évre: 1 ft 50 kr.

Az új évnegyedes előfizetésnek még e hó folyamán leendő beküldését tisztelettel kérjük.

S.-A.-Ujhely, 1898. január 1.

„Zemplén“ kiadóhivatala.

Különfélék.

Boldog új évet! Üdvözlégy hulló hópelyheiddel és sima jégpáncéllal titokteljes új év! Hozz ránk vig esztendőt! Pihentesd a megsebzett földet s kelts új életre körülünk mindent! Hazánk alkotmányának nagy hajója erősen hanykódik a politikai élet nagy tengerén: vezérelj nyugodt kikötőbe! Az új év: új világosságot hozzon az aggódó férfiak szívébe és eszébe, hogy találják el azt, ami legüdvösebb édes, szent hazánkra! Boldog új év derüljön szép vármegyénkre; kedves városunkra és ezeknek minden rendű lakosára!

Folytatás az I. mellékleten.

Saját mesterségünket meg kell becsülnünk, épp azért a választmány, miként az alapszabályokban körülírt kötelessége is, gondoskodni fog a nevelés és tanítás körébe vágó tudományos és gyakorlati kérdések tárgyalásáról. Lészen ez bár némelyek szerint unalmas, de azt hiszem, valamennyiünk szerint szükséges. Az én kis lányom nagyon szereti a cukrot, de ritkán van benne része, és hogy kellőképp fejlődjék, meg kell ennie a káposztát s paszulyt is. A cukrozott holmik s mézes madzagok tán egyesületi életünkben sem lesznek kívánatosak. Egymást tanítanunk, egymástól tanulnunk állásunkból folyó kötelességünk.

A társadalom, a haza jóval többet vár tőlünk, mint amire egy-egy közülünk emberileg képes. Egyéni tehetségeinket, munkabírásunkat tulbecsülik, ellenben a tanító-egyesületünkben rejlő erőt alig-alig ismerték föl s becsülték meg. Törekednünk kell erőink igaz megismertetésére. Ne kívánjuk azt, hogy fölfedezzenek bennünket, hiszen nem vagyunk mi a „leg-sötétebb Afrikában.“ Adjunk életjelt magunkról. Mutassuk meg hogy egyesületünk ereje, mely jóformán fölhasználatlanul heverő erő, sok jónak, üdvösnek lehet forrásává. A mi kis körünkben közre fogunk működni a felekezetek közt való béke ápolására s szeretetben való együtt munkálásra. Hivatásunknak gyönyörű tartozéka ez. Községeink, vármegyénk nemzeti-ségű lakosait igyekeznünk kell tapintattal a haza szent ügyének megnyerni. Mert a haza polgárainak külsőségeiben is magyarokká kell lenniük, kellő körültekintéssel a névmagyarosítást s föl fogjuk karolni.

A kis kenyérre, de nagy szalonnára vágyó, csak jogokat, de kötelességeket ismerni alig akaró szocializmussal szemben határozottan állást kell foglalnunk. Kezdi már — itt is az ideje — általánosan belátni, hogy nem a slöjdre van nekünk szükségünk, hanem ami az előbbi kérdéssel is szoros összefüggésben van, a gazdasági fölvirágzást kell istápolnunk, hiszen hazánk östermelő ország. A gazdasági szakoktatás, a gazdasági ismétlő iskolák általános megbeszélés tárgyai, mi sem vonakodunk magunkra vállalni belőlük azt, a mi ránk tartozik. Ezek legközelebbi földataink, melyeknek keresztülvitelére rajtunk kívül álló tényezők segítségét is ki fogjuk kérni, vagy azoknak segítségére fogunk sietni. Ez a társadalom s hazánk iránt tartozó kötelességünk. A társadalomnak, a hazának velünk szemben formált követeléseivel pedig fordított arányban van az, amit nekünk adnak. Anyagi helyzetünk javítása állandó gondunk, állandó törekvésünk legyen. A jelek erre nézve már is biztatók, s ha nem kívánunk tulajágosan sokat csak azért, hogy valami keveset kapjunk; ellenben ha a méltányosat kérjük s amellet kitarotán megmaradunk és a társaságunkkal szövetségbe közös megállapodással, közös akarattal sikerül eljárunk, törekvésünk nem lehet eredménytelen. Hogy egyesületünk erre nézve mindent megtegyen, ami módjában áll, magunk s családunk iránt való kötelességünk.

Minden földatainkban csak egészséges egyesületi élet juttathat bennünkre diadalra. Egyesületi életünk föllendítése céljából, összetartozandóságunknak s munkásságunknak állandó ébrentartására gondoskodott a választmány hivatalos orgánuról, evégre sikerült megnyernie a „Zemplén“ t, azt a lapot, mely a mellett, hogy a tanítószágnak eddig is hű és igaz barátja volt, irányánál és színvonalánál fogva is valódi nyereségünk. Szívesen volt a választmány abban is, hogy egy-akaratlanul, közös és teljes bizalommal, Schneider Jakab kartársunkat állította a ta-

nügyi rovat vezetésére. Rajtunk függ, hogy az ő rátermettsége és tapintata mellett is nehéz állását megkönnyítsük.

Ime, e keretben van megadva mindnyájunknak a mód, melylyel egyesületünk iránt való tartozásunkat leróhatjuk. Mert egyesületünk iránt is vannak kötelességeink. Reményilem és óhajtom, ha közgyűlésünkön könnyű volt az egyes tisztségeket elfogadnunk, ha könnyű volt a tagsági kötelezettségeket megajánlanunk, az azokkal járó munka teljesítése sem lesz nehéz, hanem kívánatos és üdvöt hajtó. Sokan, majdnem mindent csak az elnök személyétől vártak és várnak, pedig ne feledjük, hogy magában az elnök is csak egy ember, kicsi és gyarló, de az egyesület lehet nagy és erős, jertek hát kartársi szeretettel és barátsággal támogatására!

Munkára fel!

Hodossy Béla.

Mélyen tisztelt Kartársaim!

Egyesületünk igen tisztelt és nagyra-becsült Elnökének ezen igazán szép és ügyszere-tettől áthatott felhívása után engedjék meg, hogy néhány szóval reflektáljak az egyesület választmányának kitüntető megtiszteltetésére, mely csekélységemet érte, midőn e rovat vezetésével megbízott.

Noha teljes tudatában voltam annak, hogy e megbízatás sok fáradsággal járó munkát igényel és a felelősséggel járó kellemetlenségek egész özőnét vettem nyakamba; mindazáltal szívesen vállalkoztam rá, mint oly kötelesség teljesítésére, mely az egyesület minden tagjára hárul, ha arról van szó, hogy az egyesület által kitűzött célokat előbbre vigyük.

En az egyesület szellemi céljainak legfőbb-jét abban látom, hogy a megye tanítószága egy közös szellemi otthonnal bírjon, hol nemcsak anyagi bajainkra szánt orvoslás — módokkal fogunk foglalkozni, de e rovatban gyakran és közvetlenül fogunk egymással érintkezni és eszméinket kicserélni.*)

Amidőn a választmányban azon ígéretet tettem, hogy minden erőmből igyekeznék fogok ugy az egyesület, mint az egyesek ügyeit hiven és legjobb tehetségemből szolgálni, tettem azt azon reményben, hogy tehetséges és tollforgató kartársaim e feltevésemet támogatni fognak; amiért is azon kérelemmel fordulok tisztelt kartársaimhoz, hogy az egyesület ezen szellemi célja érdekében szíveskedjenek segítségemre lenni, e rovatot szellemi termékeikkel minél gyakrabban felkeresni és e rovatba szánt közleményeiket egyenesen címre beküldeni.

Magamat kedves kartársaim becses jóakarataiba ajánlom és mindnyájuknak boldog új évet kívánva, maradtam:

S.-A.-Ujhely, 1898. jan. 1.

Kartársi szeretettel:

Schneider Jakab,
rovatvezető.

Megnyitó beszéd.**)

Mélyen tisztelt Közgyűlés!

Nagyérdemű diszes Közönség!

Fogadják őszinte szívből származó üdvözetemet eme tisztújító közgyűlésünkön való becses megjelenésükért, mely annak fényes sikerét már előre is biztosítja!

„Magyarországot még egyszer meg kell hódítani, s e nagyfontosságú feladat megoldása a néptanítókra vár“, — mondá néhány évvel ezelőtt hazánk legnagyobb írója, Jókai Mór.

Ki volna közöttünk, ki e profétai ihlettséggel s böles belátással mondott ígéket azóta ne tudná, ezeknek kétségbevonhatatlansága, igazsága felől meg nem volna győződve? S melyik kartársam volna, aki ne e szavak átérzésével lépne mindannyiszor növendékei s embertársai közé, és akit nem ezek a jós-igék vezérelnének minden utain?

En hiszem, teljesen meg vagyok győződve afelől, hogy Zemplén-vármegye minden tanító-jának, különösbbe pedig a „Zemplénmegyei Tanító-egyesület“ minden tagjának a szívét ez a magasztos feladat és hivatásbeli kötelesség

* E napokban veszik t. Kartársaim a „Zemplén“ előfizetésére szóló külön felhívásunkat, melyet ezuttal is szíves figyelmébe ajánlok.

** Tanítói körökből hozzánk intézett közönytésnek tesztünk eleget, midőn Gerecz Károly v. ügyvivő alelnöknek a Zemplén-megyei tanító-egyesület tisztújító közgyűlése alkalmával (S.-A.-Ujhely, 1897 dec. 9-én) elmondott megnyitó beszédét a fentebbiekben közöljük. R.-vezető.

érzete dobogtatja s vezérli tetteiben ugy az iskola szük falai között, mint azon kívül, a közélet tágas mezején.

Es ha ez így van s ha fel sem tehető, hogy másként lehetne: kezdetem volna-e én rövid megnyitó beszédemet most értékesebb alapigékkel, mint ezekkel: „Magyarországot még egyszer meg kell hódítani s e nagyfontosságú feladat megoldása a néptanítókra vár“!

Ugyan mi van kifejezve e végrendelet-szerű, aranyánál, gyémántnál becsesebb mondatban?

Az, hogy dicső őseink ezt a drága hont legdrágább kincsük, életük s mindenük feláldozásával szereztek vissza, mint huntestvéreik idejében századokkal előbb elvesztett országot; vérük ontásával és életük árán tartották meg az utódok számára, akik között vagyunk mi is.

Es — legyen hála a magyarok istenének — azóta már ezer esztendő századai merültek az enyészet végtelen oceanjába a Duna és Tisza gyönyörű rónái s a koszosz ősz fejjü, gazdag Kárpátok bércei fölött, mióta ők ezt a dicső szép országot elfoglalták s örökségül reánk hagyták. Ezer esztendeje, hogy ezt Magyarországnak keresztelték s mi, kik ennek kebelén születünk, ennek fiai és leányai vagyunk, nyelv és vallás különbsége nélkül mindnyájan a miénknek tarthatjuk, nemesak, hanem büszkék is lehetünk rá! Hogy joggal-e, megmondják a történelem, alkotmányunk és a legközelebbi események.

Es mégis — Magyarországot még egyszer meg kell hódítani! . . .

Igenis meg kell hódítani az általános nemzeti műveltségnek, mely a földmívelés, ipar, kereskedelem, tudomány, művészet minden nemét magában foglalja s azokat minél magasabb fokra emelni és általánosítani van hivatva; meg kell hódítani a szabadság, egyenlőség, testvériség alkotmányos törvényeink szerint való érzetének és gyakorlásának; meg az egyházi és polgári törvényekkel teljes összhangban álló vallás-erkölcsi érzületnek és életnek; de a mi mindezek fölött való s éppen azért leginkább ki kell emelnem és legerősebben kell hangsúlyoznom, meg kell hódítani ennek az ezer évet túlhaladott édes hazánk szent szeretetének, hogy ennek a mi imádságra méltó közös édes anyánknek ne legyen egyetlen egy fia, egyetlen egy leánya sem, aki az ő zengzetes szép nyelvét ne tudja, ne értsé, magyarul érezni, magyarul gondolkozni, magyarul írni, olvasni, beszélni és eszelekedni ne tudjon, ne akarjon. Meg kell hódítani ugy, hogy bármily fényes palotában vagy igénytelen kis kunyhóban ringatták legyen bölesőjét, bármily keresztes vagy esillagos, tornyos vagy tornyatlan templomokban imádjá a világ urát és böles teremtetjét, e hazának minden szülötte örömet és nemes büszkeséggel vallja magát magyarnak, édes gyermeki szeretettel teljesítse ennek törvény szabta parancsait, boldogítására és dicsőségére munkálkodjék a béke áldásai között, szíves készséggel áldozza filléreit a haza oltárára, sőt üritse ki érette a legkeserűbb poharat is — ha kell!

Mert, mélyen tisztelt Közgyűlés, vajjon ilyenek-e, így éreznek, így gondolkoznak s így cselekesznek-e mindnyájan e drága hazának nem még nevetlen, de már felnőtt gyermekei, fiai és leányai? Ugy szeretik, ugy tisztelik-e mindnyájan mint kellene? Közreműködnek-e boldogságának gyarapításában? Együtt örülnek-e, együtt gyászolnak-e velünk magyar nemzeti örömeinknek vagy gyászunknak napjaiban? S ugy becsüljük-e, ugy szeretjük és tiszteljük-e egymást valamennyien, mint egy édes anyának ugyanazokkal a jogokkal bíró s ugyanazokkal a kötelességekkel tartozó kisebb-nagyobb gyermekeihez illik? S nem elszomorító tény-e, hogy ezer esztendő boldog és boldogtalan korszakai sem tudtak ugy egyesíteni bennünket, hogy meg tudtuk volna, vagy most már meg tudnók érteni egymást és egy közös célra; kedves Magyarhazánk, következőképpen a saját magunk boldogságára és dicsőségére törekednénk?! . . .

De mind ennek mi az oka? . . .

Az, hogy nem ugy valának mindnyájan nevelve!

Ezért mondja a mély belátású és igazán bölesnek nevezhető egyik legnagyobb, dicsőségben és honfui érényekben megőszült fia hazánknek: „Magyarországot még egyszer meg kell hódítani s e nagyfontosságú feladat megoldása a néptanítókra vár.“

Es amikor tudjuk, látjuk, hogy ez már nem egy embernek, hanem az egész nemzet legbölesebb, legjobb és legnagyobb fiainak a hite, meggyőződése: nem lehetünk-e büszkék rá, hogy mi is néptanítók vagyunk s egy zászlóalját képezzük annak a folytonosan hadi lábón álló hadseregnek, melyre Magyarország még egyszer meghódításának ama nagy feladata vár!

sító cipők Sárospatakon már élénk keresletnek örvendenek. Megrendelhetők feltalálójuknál.

— **Kondor Miksa** s.-pataki fogorvosnak mai számunkban megjelent hirdetésére felhívjuk olvasóközönségünk b. figyelmét.

Irodalom.

Az „Adalékok Zemplén-vármegye történetéhez” 1898. évi (IV. évf.) 1. füzet 2 és 1/4 ivnyi terjedelemben a következő tartalommal jelent meg: 1. A Baksai halom fölsátása 1868-ban. Irta: Zombory Gedő. — 2. Levél a szerkesztőhöz. Irta: Stépan Gábor. — 3. A terebesi országyűlés 1454-ben. Irta: Nagy Gyula. — 4. Zemplén-vármegye politikai és helyrajzi ösmertése. (25. folyt.) Fordította: Matolai Etele. — 5. Történeti jegyzetek Zemplén-vármegyéről. (25. folyt.) Ford. Kapás L. Aurél. — 6. Szirmay András naplója. (21. folyt.) Közli: Karsa Ferenc. — 7. Volt-e a Sátorhegyen vár? Irta: Kossuth János. — 8. Mikor született Kossuth Lajos? Közli: Dongó Gy. Géza. — 9. Adatok a Zemplén-vármegyei br. Sennyey-család történetéhez. (12. folyt.) Irta: Lajda József. 10. A görög katolikusok Zemplén-vármegyében. (8. folyt.) Irta: Polyánszky Gyula. — 11. Visszapillantás a közmúltba. Irta: Mándy István. — 12. A Kásztenbaum-alapítvány rövid története. Irta: Knopfler Sándor. **Levelesláda:** 13. Kemény János fejedelem levele Druegeth Ferenchez. Közli: Haraszthy Miklós. — 14. Adatok Tállya város történetéhez. I. Közli: Dongó Gy. Géza. **Tárca:** 15. Zemplén vára. (Képpel.) Irta: Kiss István. — 16. A szerkesztő postája. — 17. A kiadó postája. — 18. Az apostági és pakosi Szemere-család nemzedékrendje. Közli: Szerdahelyi István. Az „Adalékok” előfizetése egy évre (12 füzet) csak 2 ft 40 kr. — A II. kötethez az igeu diszes könyvtáblák példányonként 90 kr.-jal (vidékre 95 kr.) a kiadóhivatalban még kaphatók.

Az „Adalékok” kiadóhivatala.

„1848. Ősének tüzáldozattal köszöntötték a hajnal hasadtát, források tövében, ligetek, vadonak mélyén. Mi is áldozattüzet gyújtunk, a nemzeti irodalom sziklaoltárán, a magyar nemzeti érzés kútjójánál, a magyar történelem eszterlámpájában. Ugy köszöntjük a hajnaló magyar szabadságot. Az oltáron az áldozat tüzet nem kisebb ember gyújtja föl, mint a mi nagy táitosunk, jósunk, költőnk, Jókai Mór, a kinek az egész magyar iról gárda segedkezik. Egy művel teszük maradványává 1848. emlékezetét. E mű a szabadságharc képes bibliája, mely Jókai, Bródy Sándor és Rákosi Viktor szerkesztésében jelenik meg. Már szólottunk e műről. Elmondtuk, hogy 1200 képen fogja feljuttani a díszes évek történetét, hogy az ország valamennyi jobb íróját ír e könyvbe és hogy a nagy nemzeti ünnepre teljes lesz a nagy mű. Most csak azt akarjuk jelezni, hogy ma az ötödik füzet is megjelent. A sokszorosító művészetnek valódi remekei azok a képek, mik e pompás vállalatot betöltik. Különösen ki kell emelnünk Munkácsy „Ujenczák”-át és Benczur „Hazatérő huszárait”, a Lenkey századát. Az ereklyék képei is kiválóan érdekesek. Nem ajánlhatjuk eléggé közönségünknek a diszes könyvet, mely a Révai-Testvérek Irod. Int. Részvénytársaság kiadásában jelen meg s minden hazai könyvkereskedésben kapható. Egy füzet ára 30 kr. A mostani füzetben 54 kép van.

Egyesületi élet.

A „s.-a.-ujhelyi izr. szegény gyermekeket segítő egyesület” dec. hó 26-án tartotta meg szokásos ruhakiosztását ünnepséggel egybekötve és nagyszámu közönség részvétele mellett. Az ünnepség a XC. szoltár eléneklésével vette kezdetét; azután Nagy Armin dr. elnök lendületes szavakban esetelte az egyesület emberszerető misszióját, mely évről évre a fokozódó nyomorral szemben fokozott tevékenységet fejt ki annak leküzdésére. Kegyelettel említette föl azok neveit, kik alapítványikkal haláluk után is gondoskodtak az egyesületről; halásan említette föl a helybeli pénzintézeteket és egyesek neveit, kik évről-évre szép összeggel segítik az egyesületet; köszönetet mondott azoknak az urhölgyeknek, kik tavaly és az idén oly nagy összeget gyűjtöttek az egyesület céljaira; végre pedig szorgalomra és jómagaviseletre serkentette a gyermekeket és megköszönte a tanítótestület erkölcsi támogatását. Kiosztásra került: 73 pár eszma és ugyanannyi pár kapca, 38 fejrevaló kendő, 27 sapka, 18 téli nagy kendő, 21 leányknak való ruha, 12 téli kabát 10 nadrág és 64 ft ára iskolakönyv. A kiosztás közel 700 ft értéket képvisel. — **Schön** Sándor ajándékából 13 db. trikó ujjas és 9 téli nadrág került kiosztásra. — **Friedlber** Albert, az egyesület veteránja, áldást kért az egyesület tagjaira és a nemes-szívű adakozókra. Egy III. osztályba járó leányka a maga és tanulótsárai nevében megköszönte a nyert jótéteményeket, a „Szózat” eléneklésével a szép és megható ünnepség véget ért. — Ünnepség után közgyűlés volt, mely alkalommal a tisztí kart újból és nagy lelkesedéssel megválasztották. (Sch.)

A „s.-a.-ujhelyi izr. népkonyha egyesület” részéről fentartott népkonyhában a múlt évi dec. 5-től 28-ig összesen 929 ebédet szol-

gáltattak ki teljesen ingyen. Pénzbeli adomány-nyal járultak: N. N. 5 ft, Widder Gyula 5 ft, Haas Adolf 2 ft, Roth Bernátné 1 ft, Roth Józsefné 1 ft, Deesényi Sándorné 3 ft, Haas Bernátné dr.-né 2 ftal. Természetbeli adományokban: Guttman Mórné Luka 1 zsák gabonaliszt, 1 1/2 véka bab, 3 zsák krumpli; Widder Gyuláné 10 kl. buzaliszt, 10 kl. só, 10 tojás; Roth Józsefné 2 kl. rizs, 2 kl. griz, 1 kl. gerstli, 27 tojás, 1 l. zsír; Fränkl Lipótné 50 fej káposzta; Haas Lipótné 2 liter zsír; Guttman Izraelné B.-Szerdahely 1 zsák buzaliszt, 4 zsák krumpli; Haas Adoltné 1 zsák krumpli; Reich Lipótné Luka 2 zsák krumpli, 1 véka bab; Bettelheim Mártonné 10 kl. rizs, 5 kl. gerstli; Roth Adoltné B.-Szerdahely 1 zsák liszt; Reichard Gyuláné 2 l. zsír, 5 kl. só, 5 kl. rizs, 4 köteg hagyma, Markovits Miksáné 2 zsák krumpli, 1/2 véka bab, 1/2 véka sárgarépa; Kellner Józsefné 2 l. zsír, 1 kenyér; Zinner Henrikné 1 zsák krumpli, 3 kl. só, 3 kl. borsó, 1 kl. rizs, 1 kl. szappan, 5 kl. fehér liszt; Spitz Dávidné 1 zsák krumpli, 5 fej káposzta, 3 koszu hagyma, 3 kl. borsó, 3 kl. griz; Klein Arturné 2 kl. borsó, 2 kl. bab, 1 kl. rizs, 1 kl. gerstli; Klein Albertné 5 kl. fehér liszt, 3 kl. borsó. — Amidőn a kegyes adományozóknak az egyesület nevében halás köszönetünket nyilváníttuk, ajánljuk ezt a szép és nemes intézményt a közönség kegyes jóakarataiba. A választmány.

A homonnai jótékony ker. nőegyesület karácsony napján, a szeretet ünnepén, négy iskolába járó leánygyermeket öltöztetett fel meleg ruhába; kiosztott ezenkívül még hét pár lábbelit, 12 db. meleg kendőt s három előregedett, teljesen szegény asszonynak nyújtott pénzbeli segédelmet. — A kiosztás a róm. kat. leányiskolában történt dec. 24-én, d. u. 2 óraker, **Géczy** Istvánné urnő nőegyesületi elnök és több egyesületi tag jelenlétében, hol ugyanakkor **Andrássy** Aladár grófné önmagáért, **Homonna** város szegényeinek jótékony kegyelmes asszonya, állított fel gazdag karácsonyfát s osztott ki szintén — mint minden évben, úgy most is — karácsonyi örömet szerző ajándékokat. — A boldogság érzése töltötte be lelkünket, végzi alkalmi tudósítónk, midőn a szeretet ünnepén szeretettel láttunk gyakorolni; s e boldog érzés megkésztettedék ama tudatban, hogy im e mi fejlődésre érdemes városunk társadalma is megmozdult szegényeink érdekében. Vajha mindazok, kiket az isteni gondviselés anyagiakkal és jó szívvél megáldott, kegyes adományaikkal segítenék az egyesület nemes törekvéseiben! Hordja közöttünk mindenki a másíknak terhet! Ezt az elvet igyekezzünk megvalósítani, hogy a megelégedés is mentől nagyobb mértékben nyerjen megvalósulást. R.

Meghívó. A „Gálszécsi Ifjúsági Klub” január 2-án, szegény iskolásgyermekeknek felekezeti különbség nélkül való fölségítésére, a nagyvendéglő termeiben **táncestet** rendez. Kezdeté 8 óraker. A zenét Mányi Lajos ujhelyi zenekara fogja szolgáltatni. Belépődíj: személyjegy 1 ft; családjegy 1 ft 50 kr. Felülfizetések a jótékony cél érdekében köszönettel fogadtatnak és a „Zemplén”-ben nyugtattatnak.

A tolcsvai daloskör ez év elsejétől olvasókört alakított saját tagjai, valamint Tolcsva város közönsége részére, mely célból könyvtárának gyarapítása végett mege hó folyamán műkedvelői előadást fog rendezni, mely alkalommal a „Liliumfi” c. vigjáték fog előadatni.

Nyilvános számadás.

A varannai kisedővő karácsonyfájának javára a f. hó 19-én adott műkedvelői előadás alkalmával a pénztárnál felülfizettek: Rónay Albert A.-Hrabóc: 5 ft, H.: 3 ft 30 kr. Bolgáry Andor, Steiner József, Martyak M., Friedman dr., Staut, Müller, Vizloczky a.: 1 ft 30 kr. Bodor Gábor 1 ft 50 kr. Haas János 2 ft 70 kr. Smoczer György, Strasser Antal, Lampel, Strompf a.: 1 ft. Id. Zékány J., Lois Béla a.: 30 kr. Friedman A. 50 kr. Úreczky Béla 40 kr. Pereszlényi István, Verner Gyula, Sztankó L., Vaskó József, Balázs T., Cséri R., Kornis N., Guzeo P., Ganezaug N., Chotvács N., H. a.: 30 kr. Összesen: 31 ft 40 kr.* — Fogadják a m. t. felülfizetők a kicsinyek nevében leghalásabb köszönetemet.

Varannó, 1897. dec. 23.

Zselvay Ida,
ővönő.

* Lapunk nyomtatása közben érkezett hozzánk a részletes számadás, melyből látjuk, hogy az összes bevétel: 119 ft 50 kr., tisztajövedelem, mint pénzmaradvány: 81 ft 85 kr., ebből a karácsonyfára adatott: 14 ft 78 kr., műkedvelők könyvtárának: 7 ft 07 kr., az ővőház rácskerítésére maradt és az alaphoz esatoltatott: 60 ft.

TANÜGY.

A Zemplén vármegyei Tanító-Egyesület hivatalos rovata.

— Rovatvezető: Schneider Jakab, —

Kéziratok a rovatvezetőhöz S. A.-Ujhelybe küldendők.

Munkára fel!

(Program-főle.)

A programadás könnyű mesterség, különösen akkor, ha az eleje nagy hangu ígérlet, a vége meg csendes semmittevés. Jobb mit sem ígérni, legalább megmarad visszavonuló aranyhidnak, hogy tehet is az ember még valamieskét.

Bizony csak valamieskét!

De azt a „valamieskét” aztán mindnyájan tegyük meg s ország-világ megláthatja, hogy egyesületünk mire képes.

Legelső, hogy ismerjük meg önmagunkat; legyünk vele tisztában magunk és mások előtt, hogy csak parányiak vagyunk: én is, te is, ő is! De ha egy sziv, egy lélek van bennünk, föléjük egy hatalmasaggal. Egyesült erővel s egységes irányban való munkálkodással alkothatunk nagyot; de külön-külön, egyenként csak gyengeségünkhöz mért kicsi dologba foghatunk. Hanem azt a kicsit sem kell ám azért szegyenleni! Sok kicsi, sokra megy.

Mindezeket általánosságban mondom ugyan, de áll mi ránk is. Rengeteg üdvös dolog mulik el azon, hogy sokan szenvedik a jobb sorsra valóságot, a nagyra termettséget s azalatt elvégzetlenül hagyják azt a bizonyos „kicsit”, amire meg valóban képesek. Nem megdöbbenő dolog-e, nem az idők jele-e, hogy a fenkölt gondolkozásu **Csáky** Albin gróf, kit mi, mint tanítók megtestesült kötelességérzetéről is oly jól ismerünk, pályadíjat tűz ki ennek a tételnek a megfejtésére: „Meg kell ösmertetni azon gyakorlati eszközöket és módokat, amelyek segítségével a kötelességérzet erénye tényleg fejleszhető.” Ugy látszik, a szoros kötelesség teljesítése is ritka madár, hát még a közügyekért való önzetlen munkálkodás!

Arra kell hát tanítványainkat nevelnünk, hogy mindegyik ember legyen a maga helyén. Erős kötelességérzet sokszor többet ér a képességnél, többet ér a tudásnál. S ezzel tartozunk mi is ugy hivatalunkkal, mint tanító-egyesületünkkel szemben egyaránt.

Mintha hallanám innen is, onnan is: elvégezzük mi a magunkét egyenként és együttesen, csak tessék az elnöki székéből programot adni, rámutatni, mi hát a teendő?

Nem látja fától az erdőt, ki ezt tőlem kívánja. Egyesületünk minden tagjának jogában áll kérdéseket vetni föl s kérdéseket oldani meg. Különben is nem annyira programra van szükség, mint inkább jóakaratu munkálkodásra.

Ezzel azonban nem akarok saját kötelességeim elől kitérni, nem akarom sem magamról, sem a választmányról a felelősséget már jó eleve elhárítani, sőt reménylen, hogy helyt állunk magunkért s a ránk bizottakért. Ohajtom, hogy az egyesület működésében harmoniát létrehozni, munkásságának irányát megjelölni a vezetőség szerencsés kézzel birjon. S e tekintetben — azt hiszem — nincs nekünk szükségünk arra, hogy lidércfényként fölföltűnő ugynevezett „magas eszméket” hajhászszunk, ujjabb meg ujjabb „népbol-dogító” ötleteket kergessünk. Hétköznapokat élünk. A régibb s legközelebb mult időből a tanügynek s társadalomnak oly sok megoldatlan gordiusi csomója, annyi feleletre váró kérdése maradt ránk, hogy boldogok lehetnénk, ha azoknak jobb részét bár, dülőre vinnünk sikerülne.

Ily szempontból tán ráakadok működésünk helyes irányára.

Folytatás a II. mellékleten

Saját mesterségünket meg kell becsülnünk, épp azért a választmány, miként az alapszabályokban körülírt kötelessége is, gondoskodni fog a nevelés és tanítás körébe vágó tudományos és gyakorlati kérdések tárgyalásáról. Lészen ez bár némelyek szerint unalmas, de azt hiszem, valamennyiünk szerint szükséges. Az én kis lányom nagyon szereti a cukrot, de ritkán van benne része, és hogy kellőképp fejlődjék, meg kell ennie a káposztát s paszulyt is. A cukrozott holmik s mézes madzagok tán egyesületi életünkben sem lesznek kívánatosak. Egymást tanítanunk, egymástól tanulnunk állásunkból folyó kötelességünk.

A társadalom, a haza jóval többet vár tőlünk, mint amire egy-egy közülünk emberileg képes. Egyéni tehetségeinket, munkabírásunkat tulbecsülik, ellenben a tanító-egyesületünkben rejlő erőt alig-alig ismerték föl s becstülték meg. Törekednünk kell erőnk igaz megismertetésére. Ne kívánjuk azt, hogy fölfedezzenek bennünket, hiszen nem vagyunk mi a „leg-sötétebb Afrikában.“ Adjunk életjelt magunkról. Mutassuk meg hogy egyesületünk ereje, mely jóformán fölhasználatlanul hever erő, sok jónak, üdvösnek lehet forrásává. A mi kis körünkben közre fogunk működni a felekezetek közt való béke ápolására s szeretetben való együtt munkálásra. Hivatásunknak gyönyörű tartozéka ez. Községeink, vármegyénk nemzeti-ségű lakosait igyekeznünk kell tapintattal a haza szent ügyének megnyerni. Mert a haza polgárainak külsőségeiben is magyarakká kell lennünk, kellő körültekintéssel a névmagyarosítást s föl fogjuk karolni.

A kis kenyérre, de nagy szalonára vágyó, csak jogokat, de kötelességeket ismerni alig akaró szocializmussal szemben határozottan állást kell foglalnunk. Kezdik már — itt is az ideje — általánosan belátni, hogy nem a sőldre van nekünk szükségünk, hanem ami az előbbi kérdéssel is szoros összefüggésben van, a gazdasági fölvirágzást kell istápolnunk, hiszen hazánk őstermelő ország. A gazdasági szakoktatás, a gazdasági ismétlő iskolák általános megbeszélés tárgyai, mi sem vonakodunk magunkra vállalni belőlük azt, a mi ránk tartozik. Ezek legközelebbi földadataink, melyeknek keresztülvitelére rajtunk kívül álló tényezők segítségét is ki fogjuk kérni, vagy azoknak segítségére fogunk sietni. Ez a társadalom s hazánk iránt tartozó kötelességünk. A társadalomnak, a hazának velünk szemben formált követeléseivel pedig fordított arányban van az, amit nekünk adnak. Anyagi helyzetünk javítása állandó gondunk, állandó törekvésünk legyen. A jelek erre nézve már is biztatók, s ha nem kívánunk tulajdoson sokat csak azért, hogy valami keveset kapjunk; ellenben ha a méltányosat kérjük s amellyel kitaróan megmaradunk és a társeszesületekkel szövetkezve közös megállapodással, közös akarattal sikerül eljárnunk, törekvésünk nem lehet eredménytelen. Hogy egyesületünk erre nézve mindent megtegyen, ami módjában áll, magunk s családunk iránt való kötelességünk.

Minden földadatainkban csak egészséges egyesületi élet juttathat bennünkre diadalra. Egyesületi életünk föllendítése céljából, összetartozandóságunknak s munkásságunknak állandó ébrentartására gondoskodott a választmány hivatalos organumról, evégre sikerült megnyernie a „Zemplén“ t, azt a lapot, mely a mellett, hogy a tanítószágnak eddig is hű és igaz barátja volt, irányánál és színvonalánál fogva is valódi nyereségünk. Szerencsés volt a választmány abban is, hogy egy-akarattal, közös és teljes bizalommal, Schneider Jakab kartársunkat állította a ta-

nügyi rovat vezetésére. Rajtunk függ, hogy az ő rátermettsége és tapintata mellett is nehéz állását megkönnyítsük.

Ime, e keretben van megadva mindnyájunknak a mód, melylyel egyesületünk iránt való tartozásunkat leróhatjuk. Mert egyesületünk iránt is vannak kötelességeink. Reményilem és óhajtom, ha közgyűlésünkön könnyű volt az egyes tisztségeket elfogadnunk, ha könnyű volt a tagsági kötelezettségeket megajánlanunk, az azokkal járó munka teljesítése sem lesz nehéz, hanem kívánatos és üdvöt hajtó. Sokan, majdnem mindent csak az elnök személyétől vártak és várnak, pedig ne feledjük, hogy magában az elnök is csak egy ember, kicsi és gyarló, de az egyesület lehet nagy és erős, jertek hát kartársi szeretettel és barátsággal támogatására!

Munkára fel!

Hodossy Béla.

Mélyen tisztelt Kartársaim!

Egyesületünk igen tisztelt és nagyra-becsült Elnökének ezen igazán szép és ügyszere-tettől áthatott felhívása után engedjék meg, hogy néhány szóval reflektáljak az egyesület választmányának kitüntetett megiszteltetésére, mely esekélységemet érte, midőn e rovat vezetésevel megbízott.

Noha teljes tudatában voltam annak, hogy e megbízás sok fáradsággal járó munkát igényel és a felelősséggel járó kellemetlenségek egész özönét vettem nyakamba; mindazáltal szívesen vállalkoztam rá, mint oly kötelesség teljesítésére, mely az egyesület minden tagjára hárul, ha arról van szó, hogy az egyesület által kitűzött célokat előbbre vigyük.

En az egyesület szellemi céljainak legfőbb-jét abban látom, hogy a megye tanítószága egy közös szellemi otthonnal bírjon, hol nemesak anyagi bajainkra szánt orvoslás — módokkal fogunk foglalkozni, de e rovatban gyakran és közvetlenül fogunk egymással érintkezni és eszméinket kieserélni.*)

Amidőn a választmányban azon ígéretet tettem, hogy minden erőmből igyekeznék fogok egy az egyesület, mint az egyesek ügyeit hiven és legjobb tehetségemből szolgálni, tettem azt azon reményben, hogy tehetséges és tollforgató kartársaim e feltevésben támogatni fognak; amiért is azon kérelemmel fordulok tisztelt kartársaimhoz, hogy az egyesület ezen szellemi célja érdekében szíveskedjenek segítségemre lenni, e rovatot szellemi termékeikkel minél gyakrabban felkeresni és e rovatba szánt közleményeiket egyenesen címemre beküldeni.

Magamat kedves kartársaim becses jóakarataiba ajánlom és mindnyájuknak boldog új évet kívánva, maradtam:

S.-A.-Ujhely, 1898. jan. 1.

Kartársi szeretettel:

Schneider Jakab,
rovatvezető.

Megnyitó beszéd.**)

Mélyen tisztelt Közgyűlés!

Nagyérdemű diszes Közönség!

Fogadják őszinte szívből származó üdvö-zletemet eme tisztújító közgyűlésünkön való be-cses megjelenésükért, mely annak fényes sikerét már előre is biztosítja!

„Magyarországot még egyszer meg kell hódítani, s e nagyfontosságú feladat megoldása a néptanítókra vár“, — mondá néhány évvel ezelőtt hazánk legnagyobb írója, Jókai Mór.

Ki volna közöttünk, ki e prófétai ihlet-séggel s böles belátással mondott ígéket azóta ne tudná, ezeknek kétségbevonhatatlansága, igazsága felől meg nem volna győződve? S melyik kartársam volna, aki ne e szavak át-érzésével lépne mindannyiszor növendékei s embertársai közé, és akit nem ezek a jós-igék vezérelnének minden utain?

En hiszem, teljesen meg vagyok győződve afelől, hogy Zemplén-vármegye minden tanító-jának, különösbbe pedig a „Zemplénmegyei Tanító-egyesület“ minden tagjának a szívét ez a magaszos feladat és hivatásbeli kötelesség

* E napokban veszik t. Kartársaim a „Zemplén“ előfizetésére szóló külön felhívásunkat, melyet ezúttal is szíves figyelmébe ajánlok.

** Tanítói körökből hozzánk intézett közökhajtásnak teszünk eleget, midőn Gérecz Károly v. ügyvivő alelnök-nek a Zemplén-megyei tanító-egyesület tisztújító közgyű-lése alkalmával (S.-A.-Ujhely, 1897 dec. 9-én) elmondott megnyitó beszédét a fentebbiekben közöljük. R.-vezető.

érzete dobogtatja s vezérli tetteiben úgy az is-kola szűk falai között, mint azon kívül, a köz-élet tágas mezején.

És ha ez így van s ha fel sem tehető, hogy másként lehetne: kezdetem volna-e én rövid megnyitó beszédemet most értékesebb alapigékkel, mint ezekkel: „Magyarországot még egyszer meg kell hódítani s e nagyfontosságú feladat megoldása a néptanítókra vár“!

Ugyan mi van kifejezve e végrendelet-szerű, aranynál, gyémántnál becsesebb mon-datban?

Az, hogy dicső őseink ezt a drága hont legdrágább kincsük, életük s mindenük feláldozásával szereztek vissza, mint huntestvéreik idejében századokkal előbb elvesztett országot; vérük ontásával és életük árán tartották meg az utódok számára, akik között vagyunk mi is.

És — legyen hála a magyarok istenének — azóta már ezer esztendő századai merültek az enyészet végtelen ocaánjába a Duna és Tisza gyönyörű rónái s a koszos ősz fejú, gazdag Kárpátok bércei fölött, mióta ők ezt a dicső szép országot elfoglalták s örökségül reánk hagyták. Ezer esztendeje, hogy ezt Magyar-orzágnak keresztelték s mi, kik ennek kebelén születünk, ennek fiai és leányai vagyunk, nyelv és vallás különbsége nélkül mindnyájan a miénknek tarthatjuk, nemesak, hanem büsz-kék is lehetünk rá! Hogy joggal-e, megmond-ják a történelem, alkotmányunk és a legköze-lebbi események.

És mégis — Magyarországot még egyszer meg kell hódítani! . . .

Igenis meg kell hódítani az általános nem-zeti műveltségnek, mely a földművelés, ipar, kereskedelem, tudomány, művészet minden nemét magában foglalja s azokat minél magasabb fokra emelni és általánosítani van hivatva; meg kell hódítani a szabadság, egyenlőség, testvériség alkotmányos törvényeink szerint való érzetének és gyakorlásának; meg az egyházi és polgári törvényekkel teljes összhangban álló vallás-erköcsi érzületnek és életnek; de a mi mindezek fölött való s éppen azért leginkább ki kell emelnem és legerősebben kell hangsulyoznom, meg kell hódítani ennek az ezer évet túlhaladott édes hazánk szent szereteté-nek, hogy ennek a mi imádsára méltó közös édes anyáknak ne legyen egyetlen egy fia, egyetlen egy leánya sem, aki az ő zengzetes szép nyelvét ne tudja, ne értse, magyarul érezni, magyarul gondolkozni, magyarul írni, olvasni, beszélni és cselekedni ne tudjon, ne akarjon. Meg kell hódítani úgy, hogy bármily fényes palotában vagy igénytelen kis kunyhóban ringatták legyen bölcsőjét, bármily keresztes vagy esillagos, tornyos vagy tornyatlan templomok-ban imádják a világ urát és böles teremtetjét, e hazának minden szülőtte örömet és nemes büszkeséggel vallja magát magyarnak, édes gyermeki szeretettel teljesítse ennek törvény szabta parancsait, boldogítására és dicsőségére munkálkodjék a béke áldásai között, szíves készséggel áldozza filléreit a haza oltárára, sőt üritse ki érette a legkeserűbb poharat is — ha kell!

Mert, mélyen tisztelt Közgyűlés, vajjon ilyenek-e, így éreznek, így gondolkoznak s így cselekesznek-e mindnyájan e drága hazának nem még neveletlen, de már felnőtt gyermekei, fiai és leányai? Ugy szeretik, úgy tisztelik-e mindnyájan mint kellene? Közreműködnek-e boldogságának gyarapításában? Együtt örül-nek-e, együtt gyászolnak-e velünk magyar nem-zeti örömünknek vagy gyászunknak napjaiban? S ugy becsüljük-e, ugy szeretjük és tiszteljük-e egymást valamennyien, mint egy édes anyának ugyanazokkal a jogokkal bíró s ugyanazokkal a kötelességekkel tartozó kisebb-nagyobb gyer-mekéhez illik? S nem elsomorító tény-e, hogy ezer esztendő boldog és boldogtalan korszakai sem tudtak egy egyesíteni bennünket, hogy meg tudtuk volna, vagy most már meg tudnók érteni egymást és egy közös célra; kedves Ma-gyarhazánk, következképpen a saját magunk boldogságára és dicsőségére törekednénk?! . . .

De mind ennek mi az oka? . . .

Az, hogy nem ugy valának mindnyájan nevelve!

Ezért mondja a mély belátású és igazán bölesnek nevezhető egyik legnagyobb, dicsőség-ben és honfui erényekben megőszült fia ha-zánknek: „Magyarországot még egyszer meg kell hódítani s e nagyfontosságú feladat meg-oldása a néptanítókra vár.“

És amikor tudjuk, látjuk, hogy ez már nem egy embernek, hanem az egész nemzet legbőlesebb, legjobb és legnagyobb fiainak a hite, meggyőződése: nem lehetünk-e büszkék rá, hogy mi is néptanítók vagyunk s egy zászlóaljút képezzük annak a folytonosan hadi lábón álló hadseregnek, melyre Magyarország még egyszeri meghódításának ama nagy fel-adata vár!

Igen, csak hogy míg az illetékes hatóságok, ministériom és törvényhozó testület ugy anyagi, mint erkölcsi tekintetben *kellő* támogatásban nem részesítenek bennünket, addig hivatásunk magasztos céljának, következképpen amaz előrelátó s böles hazafiak bennünk helyezett bizalmának s működésünk eredményéhez kötött várakozásának csaknem lehetetlen megfelelnünk.

De én hiszem, sőt tudom, hogy mindnyájan meg vagyunk győződve afelől, miszerint a kor szelleme lassanként mindent meghoz, az idő pedig minden kezdetet kifejleszt, megérlel; tehát mi is elfogjuk érni célunkat, meg fogunk felelhetni ama nagy feladat megoldásának abban az esetben, ha *egyesült erővel*, hősiességel küzdünk, úgy a saját jogainkért, mint az édes magyar hazánk nagyobb boldogságára s dicsőségére szolgáló érdekekért.

E hittel és reménnyel eltelve, legközelebbi és az azután következő teendőinket a mélyen tisztelt közgyűlés böles belátására bízva, midőn ugy kedves egyetlen hazánkra, mint magunkra és szent célu törekvéseinkre isten áldásáért esedezem, — ezen tisztújító közgyűlésünket megnyitottam nyilvánítom.

Gérecz Károly.

Girincsi gyermekek karácsonyfája.

Karácsony estén, írja tudósítónk, gyönyörű szép ünnepség volt a girincsi urasági kastélyban. A kastély urnöje algyessy *Tüköry* Jenőné, születt zólyomi *Wagner* Emma urnő már napok óta, fáradtságot nem ismerve, gyűjtötte és egész családjával munkálta a gyermekek közt kiosztandó ajándéktárgyakat, melyek közt az értékesebb téli ruhaneműök jelentékeny helyet foglaltak el. A fényesen feldíszített karácsonyfa a kastély egyik termében volt felállítva, a több száz darabra menő ajándéktárgy pedig annak háttérében emelvényen volt elhelyezve. Itt jelentek meg a falu gyermekei százon jóval felül, az iskolások tanítójuk vezetése mellett, a kiesinyek szülei karjain. Egy pár karácsonyi szent ének elneklése s egy pár szavallat után megkezdődött az ajándékok kiosztása, mit a ház nevelőnöje a kastély urnőjének segédlete mellett bámulatos ügyességgel és renddel teljesített. Minden gyermek korához és anyagi állásához mérten kapta ajándékát. Sőt a község szegény elhagyott nőinek is jutott abból elég bőven. Az előzéken házi gazda pedig a honorációrok közt osztotta ki értékes ajándékait. Szóval volt öröm kiesinynek és nagynál egyaránt, de leginkább tükröződött az az áldott urnő szemében annak láttára, hogy jóságával hány szemben idézett elő öröm könnyeket! Az ajándékok kiosztása után a község lelkésze intézett a gyermekekhez vallás-erkölcsi beszédet. Avval az őszinte kívánsággal szívünkben oszlottunk szét, hogy találjon a nemes urnő gyermekei boldogságában oly örömet, mint aminőt jóságával a más gyermekeinek szerzett.

A tavarnai rk. iskola ez új évtől, írja tudósítónk, szebb jövőnek néz elébe. Ugyanis *Herbst* János tanítót — akinek a vállait már nyole X sulya nyomja s elagult állapota miatt csaknem képtelen volt az iskolában helyt állani, de azért ugy ahogy csak tanított, mert a nyugdíj élvezetére jogosítottak közé nem lévén fölvéve, tanítókodnia kellett keservesen — *Nyomárkay* Géza körjegyző közbenjárására, *Hadik-Barkóczy* Endre gróf. saját pénztára terhére, évi 300 ftal nyugalomba helyezte, egyszerűsmin pedig a tanítói javadalmazást ujonan szabályozta, vagyis a tanító évi fizetését 300 ft készpénzben, 9 1/2 öl tűzifa járandóságban állapította meg, amihez maga a község egyelőre, mig t. i. ez irányban az országos tanügyi kormány nem intézkedik, évenként 100 ftnyi segedelemmel járul. Így tehát a tavarnai rk. iskola ma már „községileg segélyezett rk. iskolá”-nak tekintendő. — Egyuttal hálás érzellemmel hozhatom köz tudomásra *Hadik-Barkóczy* Endre gróf ama nyilatkozatát is, hogy a jelenlegi iskolát kisdédóvól szándékszik kapcsolatba hozni és leányiskolával óhajtja kiegészíteni, apácák vezetése mellett. Ezek szerint Tavarnán is szép reményekkel keesegtet a közmívelődés, csak a szegény anyagi viszonyok közt lévő tavarnai népnek felsőbb hatóságok jóakaratu támogatását sikerüljön elnyernie, amiben nem kételkedünk. Egész Tavarna községének hálás érzelmeit tolmácsolni, midőn kívánom: engedje a jóságos ég, hogy a közmívelődés oltárára ily nagy anyagi áldozatokot hozott *Hadik-Barkóczy* Endre gróf boldog megelégedésben az emberi kor legvégső határáig éljen!!!

Zemplén-Szinnán és Cziróka-Hosszmezőn, írja levelezőnk dec. 24-iki kelettel, a magyar nyelvet és népnevelést Zemplén-vármegyében terjesztő egyesület részéről fentartott kisdédóvokban, *Lehóczky* Endre esperes-plebános elnöklete mellett mamentek végbe ünnepiesen az évrő vizsgálatok. Dicsérettel és elismeréssel kell adoznunk ez alkalomból is *Horváthné-*

Kniszner Erzsébet szinnai és *Schmidtne-Nyeste Róza* cz.-hosszmezei óvónőknek, kik köteletségük tudatában, buzgó és lelkes tevékenységükkel megmutatták, mint lehet a hasznos dolgokat a mulattató dolgokkal egybekötve a kisdedekbe beoltani, s mint lehet felvidékünk tótajku, még beszélni is alig képes apróságait édes hazánk nyelvének megnyerni s azt velük megkedveltetni. A mindkét helyen szép számmal összegyűlt, a tanügy iránt érdeklődő intelligenciának valóban élvezetes órákat szerzett a kisdedek szavalása, dalolása és a szép játékok egész sorozata. Viszont leirhatatlan örömmel töltötte el a szegény dedékok szivecskét a gazdagon megrakott s fényben uszó Jézuska hozta karácsonyfa bemutatása, melyről, az ünnepség végzetével, ki-ki megkapta az őt megillető részét. Nem mulaszthatjuk el, hogy e helyen is köszönetet ne mondjunk e két óvóintézet virágzása körül szerzett érdemeiért a tanügy és magyarosítás nagy és hű barátjának, ft. *Lehóczky* Endre szinnai esperes-plebánosnak, mint óvófelügyelőnek. Végül azt hangoztatjuk, *minél több óvóintézetet a felvidéknek.* rl.

Gyári iskolások karácsonya Szerencsen. Mióta a cukorgyár itt van, a szerencsi község, írja alkalmi tudósítónk, már szinte rá van szokva, hogy a karácsonyi sz. ünnep alkalmából egy kellemesestéje legyen. Persze az ily örvedetes sz. estének egyik tényezője maga a cukorgyárnak nemes gondolkozásu és érzelmü igazgatósága, amennyiben az összes gyári iskolás gyermekek részére évente szép összeget képviselő ruhaneműeket osztat ki. Így áldozott most is 400 ftot és egy gyönyörűen feldíszített s kivilágított karácsonyfát, mely alatt a nagymennyiségü ruhaneműeken kívül még apró süveg-cukrok is pompáztak, egy gondosan összeállított piramisban. Hanem ennek a lélekemelő, kedves ünnepségnek kétségtelenül egy tényezője volt *Lincz* Géza gyári tanító is, aki erre az alkalomra a csupa idegen ajku eseh, morva, német, tót gyermekeket bámulatos fáradtsággal nemesak a lelket és ünnepet emelő pásztorjátékra, de még egy „Zsuzsa anyó paesirtája” címü épületes szindarabra is ugy betanította, hogy a községnek alig lehetett észrevenni, hogy ezek mind nem magyarajkuak! — *Lincz* Géza, ez a jeles tanító, az idegenajku népesáldok megmagyarosítása körül valóságos miszsiót teljesít, azért melegen ajánljuk őt a vármegyei intéző körök szives figyelmébe.

Közgazdaság.

Felhívás. A zemplén-vármegyei gazdasági egyesület elnöksége ezuton is tisztelettel felhívja mindazokat, akiknek *Tanathon*-ra van szükségük, hogy ebbeli kívánságukat a mennyiség felmérésével, a *folyó 1898. év január hó végéig* az egyesület titkári hivatalában jelentsék be, mivel a m. kir. dohányraktárakban minden megrendelést jó eleve kell megtenni. *Tanathon* ára lehetőleg mérsékelt; megrendelhető kisebb és nagyobb dobozokban. A mennyiség kilogrammokban szolgáltatik ki. *A gazdasági egyesületi elnöksége.*

Vármegyei Hivatalos Rész.

25289. sz. *T. Zemplén-várm. állandó választmányától.*
Hirdetmény.

Kihirdetés végett tudatom a járások főszolgabiráival, hogy az 1895. és 1896. évekről elkészített törvényhatósági közüti zárszámadás az 1890. évi I. te. 28. §-ának rendelkezéséhez képest az 1898-ik évi január 1-étől, ugyanazon hó 15-éig bezárólag, a vármegye levéltárában közszemlére kitétetett.

Kelt Zemplén-vármegye állandó választmányának S.-A.-Ujhelyben, 1897. évi december 13-án tartott ülésében.

Alispán helyett:

Dókus Gyula, főjegyző,
mint az állandó választmány helyettes elnöke.

26114. sz. *T. Zemplén-vármegye alispánjától.*
A 10 főszolgabíróknak.

A földmívelésügyi minister 6 nagyméltóságának folyó évi 70672 számú intézvénye szerint Magyar és Horvát-Szlavon országok területéről sertéseknek leölt állapotban (sertésus) Iglau városába való bevitelét a morvaországi es. kir. helytartóság folyó évi november hó 19-én 43056 szám alatt kelt hirdetményével tiltotta.

Erről folyóévi 4704 szám alatt kelt felhívásom kapcsán tudomásul vétel és közzététel végett értesitem.

S.-A.-Ujhely, 1897. december 19.

alispán h:

Dókus Gyula, főjegyző.

5308/I. sz.

T. Zemplén-vármegye alispánjától.

Közhirre teszem, hogy S.-A.-Ujhely nagyközség 1898. évre egybeállított, választás alá nem eső legtöbb adót fizető képviselőtestületi tagjainak névjegyzéke, az 1886. évi XXII. t. c. 33. sz. 1. alapján, 1898. évi január hó 2. 3. 4. 5 és 6-ik napjain, S.-A.-Ujhely város jegyzői irodájában, a hivatalos órák tartama alatt, közszemlére lesz kitéve.

A netaláni felszólamlások és illetőleg felbzeések, 1898. év január hó 7. napjától január hó 22-ik napjáig, hivatalomnál adandók be. S.-A.-Ujhely 1897. december 28.

Mester István tb. főszolgabíró.

Nyilt-tér.

Mélyen tisztelt vendégeinek és pártfogóinak

Boldog új évet kíván

S.-A.-Ujhely, 1898. jan. 1.

Mezei Mátyás,

a „Központi Kávéház” tulajdonosa.

Heti naptár.

Szombaton,	január 1.	Kis kar. † <i>Uj év</i>
Vasárnap,	január 2.	B Makár ap.
Hétfőn,	január 3.	Genováva sz.
Kedden,	január 4.	Titus pk.
Szerdán,	január 5.	Teleszfor vt.
Csütörtökön,	január 6.	<i>Vizkereszt</i>
Pénteken,	január 7.	Raimund hv. †
Szombaton,	január 8.	Szeverin ap.

A szerkesztő postája.

T. munkatársainknak és levelezőinknek boldog új évi ünnepeket kívánunk.

— **Köztudomásul.** Két rendbeli gyűjtése a „Zemplén”-nek jött át a mult évről kezeltünk alá, és pedig a „*Kosuth-szoboralap*” címén (az ujhelyi takpt. 14,367 és 14,398. sz. bet. könyveiben az 1897. dec. 31-ig folyó kamattal összesen) 93 ft 30 kr., — ugyszintén a „*B. keresturi honvéd-émlék*” alapja címén (a Zemplén-megyei keresk. bank 343,187. sz. bet. könyvében dec. 31-ig számított kamatokkal) 61 ft 79 kr., — és így a két rendbeli gyűjtés együttesen: 155 ft 09, azaz: *százötvenöt ft és kilenc krajcár.*

Az „*Uj évi üdvözet*” c. versben tagadhatatlanul van egy-két szép sor, egészében véve mégis metrikai hibái, kuszált eszmemenete és homályossága miatt közöletetlen.

„Ha férfi vagy, légy férfiú” igen-igen gyenge utánzata az örökszép „Ha férfi vagy, légy férfi” kezdetü poemának — a lehető leggyengébb rimekkel. Vagy talán ön szerint ez rim: „feléd — levét”, „szived — fizeted”, „feléd — felék” (vaj mi isten-csodája szó ez!?) stb. Ha az ember reminiscenciákat röv le a papirra, legalább a formát adja meg hozzá; ennek a verselménynek pedig még a formája sem üti meg a mértéket. Eltettük társa mellé a — papirkosárba, mert — és ezt az ön verselményéből írjuk ide —

„Hidd el, multadban nincs öröm,
S jövődben nincs remény!”

B. J. Meg vagyok győződve.

K. A. — *Isztáncs.* Atküldöttük a kiadóhoz.

K. A. úrnak — *Isztáncs.* Igen!

Felölös szerkesztő:

Dongó Gyárfás Géza.

Kiadó-tulajdonos *Éhler Gyula.*

Hirdetések.

**A Dr. EGGER-féle
Injectio Hamamelis Virginica**

a leghatásosabb külszer (befeekendezés) férfiak és nőknél, új és idült folyások valamint esőbántalmak orvoslására. A *Hamamelis Virginica tropicus* növény rendkívüli hatása a nyákhártyára orvosiilag már régen el van ismerve, ugy hogy ezen különben is szerencsés összetételü Injectió ennek köszönheti gyógyerejét 2—3 üveg használata a legmakacsabb bajt tetemesen javítja, illetve meggyógyítja.

Egy üveg ára 70 kr., a pénz előleges beküldése mellett postán bérmentve 1 üveg 1 frt 05 kr., 2 üv. 1 frt 75 kr. 3 üv. 2 frt 45 kr. Főraktár: Gyógyszertár a „Nádor.”-hoz Budapest, VI., Váci-körut 17.

Kapható S.-A.-Ujhelyben **Kincsesy Péter** gyógyszerész urnál.

Első zemplén-megyei honi butor-csarnok
S.-a.-Ujhelyben.

Nem ámitás,

de mindenki meggyőződhetik azon állításom
igazságáról, hogy

BUTORTERMEIMBEN

tulhalmozott árukészletemet helyszüke miatt,

👉 jóval a bevásárlási áron alul 👈

árusítom el,
miért is a n. közönség b. látogatását kérve, maradtam
kiváló tisztelettel

WILHELM HENRIK.

Akar ön jó cognacot inni?

Kérjen mindig csak

TOKAJI COGNACOT

TOKAJ VAROS CZIMERÉVEL

(kigyós kereszt a hármás hegyen.)

mert különben értéktelen hamisítványt kap.

Valódi Tokaji Cognac kapható:

minden nagyobb fűszer- és csemege-keres-
kedésben és gyógyszerárban.

ELSŐ TOKAJI COGNACGYÁR
TOKAJ.

A s.-a.-ujhelyi népbank mint takarékpénztár

által 1898. évi február hó 2-ik napján délelőtt 11 órakor a bank helyiségében tartandó

XXVIII-ik évi rendes közgyűlésre

a részvényesek megjelenni tisztelettel felkéretnek.

A közgyűlés tárgyai következők:

1. A közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére két részvényesnek megválasztása.
2. Az igazgatóság évi jelentése az 1897. évi üzlet eredményéről, és a felügyelő-bizottság erre vonatkozó jelentése.
3. Az 1897. évi zárszámla és mérleg megállapítása és az 1897. évi osztalék megállapítása.
4. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére kiadandó felmentési határozat hozatala.
5. Az alapszabályok 37-ik, illetve 62. szakasza értelmében két igazgatósági tag, két felügyelő-bizottsági rendes tag választása.

6. Az alapszabályok értelmében netán beadandó indítványok feletti határozat.

Végre közhírré tétetik, hogy az 1897. évi zárszámla és jelentés megtekintés végett 1898. év január 24-ik napjától az intézet helyiségében kitéve leend.

A közgyűlésben részt venni akaró részvényesek vagy törvényes képviselőik részvényeiket szelvényeikkel együtt az alapszabályok 27-ik szakasza értelmében az igazgatóságnál nyugta mellett letenni tartoznak s szavazatjeggyel láttatnak el.

Kelt Sátoralja-Ujhelyt, 1897. évi december 31-én.

Az igazgatóság.

MEGHIVÁS.

A sátoralja-ujhelyi polgári takarékpénztár és hitelegylet

t. cz. részvényesei tisztelettel meghívotnak

az 1898-ik évi január hó 30-án délután 2^{1/2} órakor

az intézet saját helyiségében tartandó

XXV-ik évi rendes közgyűlésre.

Tárgyalási sorrend:

1. Az igazgatóság.
  2. A felügyelőség évi jelentése.
  3. Az 1897-iki mérleg és osztalék feletti határozat.
- Az igazgatósági jelentés és az évi zárszámla nyolcz nappal a közgyűlés előtt az intézet helyiségében megtekintés végett kifüggesztetik.

A részvényesek figyelmeztetnek az alapszabályok következő szakaszára:

46-ik szakasz. A közgyűlésen részt venni ohajtó részvényesek tartoznak részvényeiket a szelvényekkel együtt legkésőbb a közgyűlés előtti napon az intézet igazgatóságánál letéteményezni.

Kelt Sátoralja-Ujhely, 1897. december 18-án tartott igazgatósági ülsőből.

Az igazgatóság.

Köhögés

rekedség és elnyájkasodás ellen a legjobb hatású szer
a RÉTHY-féle

pemefefű-cukorka,

mely ezen bajokat gyorsan
megszünteti, kapható minden
gyógyszertárban. Egy doboz
ára 30 kr. 5 dobozzal 1 ft
50 kr-ért bérmentve küld

RÉTHY BÉLA,

gyógyszerész Békés-Csabán.

Csak akkor valódi, ha minden doboz fenekén
aláírásom látható.

ÉRTESÍTÉS.

Van szerencsém a n. é. közönség n. b. tudomására hozni, hogy mindennemű ingatlanok vételét — eladását, — bérbeadását avagy bérbevételét a legelőnyösebb feltételek mellett s a legrövidebb idő alatt közvetítem.

Jóhirnevű vendéglőmben kitünő asztali bor 36 krtól 40 krig kapható.

Weinberger Manó,
S.-a.-Ujhely, Korona u.

Meghívó.

A „Központi Takarékpénztár részvénytársaság“

t. részvényesei

az 1898. évi január hó 16-án délután 1/23 órakor

az intézet helyiségében megtartandó

évi rendes közgyűlésre

tisztelettel meghívtnak.

A közgyűlés tárgyai:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottságnak az 1897. évi üzleti jelentésének előterjesztése.
2. A mérleg megállapítása és a felmentvény megadása.
3. A nyereség hováfordítása és folosztása.
4. Az alapszabályok 54. §-a értelmében a részvénytársaság elnökének megválasztása.
5. Az alapszabályok 62. §-a értelmében három igazgatósági tagnak megválasztása.
6. Az alapszabályok 71. §-a értelmében két felügyelő bizottsági tagnak választása.

S.-A.-Ujhely, 1897. december hó 22-én.

AZ IGAZGATÓSÁG.

Jegyzet: Az alapszabályok 51. §-a értelmében a közgyűlésen csak azon részvényes vehet részt, ki a közgyűlés megtartása előtt egy nappal saját nevére irt részvényt tesz le a társaságnál.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására juttatni, miszerint a korona-utca 609. sz. a. saját házámban lévő jól berendezett

Butor raktáramat

véglegesen megszüntetni szándékozom, miért is a raktáron lévő összes árukat **az előállítási áron alól adom el.**

Raktáramban csakis jó és solid készítményű, még a legkényesebb izlésnek is megfelelő áruk vannak, mely kedvező alkalmat felhasználás végett tisztelettel ajánlja

Jelenek Ádám
S.-A.-Ujhelyben.

Hirdetmény.

A t. cz. közönség tudomására hozatik, hogy alulírott intézet földbirtokokra és S.-A.-Ujhelyben lévő házakra 10—50 évig terjedő

Törlesztési kölcsönöket

eszközöl.

A feltételekre vonatkozó bővebb felvilágosítással szolgál a

S.-A.-Ujhelyi Népbank mint Takarékpénztár.

Előfizetési felhívás

„KÉPES CSALÁDI LAPOK“

szépirodalmi és ismeretterjesztő képes hetilapra.

A „Képes Családi Lapok“ már a XX. évfolyamába lépett. Önérzettel jelentjük ezt a tényt a magyar olvasóközönségnek akkor, midőn egyttal felhívjuk, hogy legyen szives továbbra is azon érdeklődést tanúsítani lapunk iránt, melyet eddig tanúsított.

A „Képes Családi Lapok“ multja legjobb bizonyíték amellett, hogy míg egyrészt bezagot pótolunk, másrészt az olvasóközönség igényeit tökéletesen kielégítettük. Iméltelen elmondhatjuk, hogy kitűzött célunkat elértük, mert lapunk jelenleg már az ország minden vidékén a legtöbb művelt magyar család kedvelt háziabarátja.

A „Képes Családi Lapok“ fennállása óta már több hasonlóirányú vállalat támadt, melyek részben megszűntek, részben tengődnek. Nem kutatjuk az okokat, hanem egyszerűen megköszönjük az olvasóközönségnek bizalmát s újból kérjük: előlegezzék azt nekünk lapunk XX-ik évfolyamára is.

A „Képes Családi Lapok“ a legolcsóbb és azért a legelterjedtebb képes hetilap! Megjelenik minden héten bő szépirodalmi és ismeretterjesztő tartalommal és külön beköthető regénymelléklettel.

A „Képes Családi Lapok“ havonként kétszer „Hölgyek Lapja“ című dívates melléklettel ad, párisi dívatképekkel és bő dívatdúsítással s így egy külön dívatlapnak tartását feleslegessé teszi.

A „Képes Családi Lapok“ olyan szellemben és irányban van szerkesztve, hogy ifjú és öreg külön s egyttve élvezettel olvashatja.

A „Képes Családi Lapok“ -ba a régi és újabb irói és költői gárda minden számottevő tagja dolgozik.

A „Képes Családi Lapok“ -nak regényei, elbeszélései, rajzai, humoreszkjei költeményei kedélynemesítő olvasmányok. Iránycikkeivel a társadalom minden kérdéseire kiterjeszkedik. Orvosi és egyéb cikkei pedig tanulságosak.

A „Képes Családi Lapok“ minden évben négy külön beköthető regényt ad mellékletül előfizetőinek.

A „Képes Családi Lapok“ borítéka szellemes és szórakoztató csevegek, illetve kérdések és feleletek tárháza.

A „Képes Családi Lapok“ előfizetői díjtalanul közölhetik gondolataikat az „Előfizetők póstájá“-ban.

A „Képes Családi Lapok“ képei lehetőleg alkalomszerűek, díszesek és tanulságosak.

A „Képes Családi Lapok“ a lehető legjobb cikkeket igyekszik nyújtani s hogy hivatásának megfelel, azt legjobban bizonyítja immár XX. évi fennállása mit eddig hazánkban egyetlenegy hasonló irányú lap sem volt képes elérni; bizonyítják továbbá azon előkelő és kitűnő irók és írónők nevei, kiknek nagybecsű műveit csaknem minden számban élvezheti az olvasó s akik közül büszkén említjük fel dr. Tolnai Lajos szerkesztőn kívül: Jókai Mór, Mikszáth Kálmán, Radó Antal, Rákosi Jenő, Temérdek (Jekesztyán Dániel), Lauka Gusztáv, Rudnyánszky Gyula, Tölgyesi Mihály, dr. Feleki Sándor, Méry Károly, J. mbor Lajos, Dombai Hugó, Kenézy Csátár, Pécsi D. Anzelm, Kósa Ede. — Beniczkyne Bajza Lenke, B. Büttner Lina, G. Büttner Julia, Tutsek Anna, Buday Sándorné, Cserneczky Gyuláné, Nagyváradi Myra, K. Beniczky Irma, Mericzay-Karossa Irma, Fanghne Gyujtó Izabella, Ábrányiné Katona Klementin, H. Havassy Ilona, V. Gaál Karolina, Karlovsky Ida, Harmath Lujza, Kéray Elza, Vörös Julianna nevei stb.

A „Képes Családi Lapok“ előfizetési ára a »Hölgyek Lapja« című dívatlappal és regénymelléklettel együtt:

Egész évre . . . . . 6 frt — kr.

Félévre . . . . . 3 frt — kr.

Negyedévre . . . . . 1 frt 50 kr.

A „Képes Családi Lapok“ annak, aki az előfizetési összeget és azonkívül még 80 kr. csomagolási és postaszállítási díjat egyszerre beküldi, elismerésül 4 regényt küld díjtalanul.

A „Képes Családi Lapok“ mutatószámokat ingyen és bérmentve küld mindazoknak, akik eziránt — legcélszerűbben levelezőlapon — hozzáfordulnak.

A „Képes Családi Lapok“ kiadóhivatala
Budapest, V., Vadász-utca 14. (Saját házában.)

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves háziszert ellentáll az idő megpróbáltatásának, mert már több mint 27 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmaztatik küszvényél, csúznál, tagzaggatásnál és meghűléseknél és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű házi-szer, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszerertárban készletben van; főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbbértékű utánzat van forgalomban. **Ki nem akar megkárosodni,** az minden egyes üveget „Horgony“ védjegy és Richter cégjegyzés nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.
RICHTER F. AD. és társa, cs. és kir. udvari szállitok. RUDOLSTADT.

Hirdetés.

Az 1898-ik őszén szállítandó furmint
gyökeres zöld ojtásra előjegyzést elfogad,
és a feltételeket megkeresésre szivesen
közli

Szemere József,
tulajdonos.

Fischer-pusztá,
u. p. S.-A.-Ujhely.

Ujjonnan belépő előfizetők, akik legalább egy negyedévre előfizetnek, megkapják a „Pesti Hírlap“ 1898. évre szóló nagy képes naptárát.

PESTI HIRLAP

POLITIKAI NAPILAP.

Példányszám
52,000.

MEGJELENIK NAPONTA
20—32 oldal terjedelemben.

Mutatványszám
ingyen.

Munkatársak:

Dr. Kenedi Géza felelős szerkesztő, ifj. Abrányi Kornél, Beksics Gusztáv, Balogh Pál, Vázsonyi Vilmos, b. Jósika Kálmán, Tóth Béla, Murai Károly, Bede Jób, Gerő Ödön, Kóbor Tamás, Tömörkényi István, Kálnai László, Krúdy Gyula, D'Artagnan. Szabó Endre, Vértesy Arnold, Zempléni Árpád stb.

Karácsonyi ajándékkul a „PESTI HIRLAP“ nagy képes Naptára.

Előfizetési díj:

Csak		PÁRISI DIVAT-tal együtt	
PESTI HIRLAP			
Egy évre	14.—	Egy évre	18.—
Fél évre	7.—	Fél évre	9.—
Negyed évre	3.50	Negyed évre	4.50

Minden hóban jegyzék napló.

Kiadóhivatal: Budapest, V. ker., váci-körut 78. szám.

Báli, menyasszonyi öltözetek. Egyszerű öltözetek párisi izléssel.

MUTATVÁNSZÁM INGYEN.

PÁRISI DIVAT

Szerkeszti: Györy Ilona.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER.

SZINES, ÉLŐ MODELLEK UTÁN KESZÜLT FÉNY-NYOMATU KÉPEKKEL, SZABÁSRAJZOK, KÉZIMUNKÁK, ILLUSZTRÁLT REGÉNYEK STB.

Takarékosság izlés mellett.

Kimerítő magyarázat.

LEGSZEBB ÉS LEGOLCSÓBB MAGYAR DIVATLAP.

Előfizetési díj:

Csak		PESTI HIRLAP-pal együtt	
PÁRISI DIVAT			
Egész évre	8.—	Egész évre	18.—
Fél évre	4.—	Fél évre	9.—
Negyed évre	2.—	Negyed évre	4.50

Kiadóhivatal: Budapest, váci-körut 78. szám.